

Kuidas Eesti meelelahutusmeedia lolliks tehti: kuum „ooperitäht“ Triin Lellep polegi tegelikult ooperitäht

Millal muutub ajakirjanduslik liialdus kassikulla karva blufiks?

„Meie arvates on ebaeetiline nimetada kedagi Euroopat vallutavaks ooperitäheks fakte ja tegelikku tausta kontrollimata. Ajakirjanik võiks olla haritud ka elementaarsel muusikalisel tasandil, kui ta kirjutab muusikutest või kajastab nende erialaseid tegemisi.“

Sellised laused sisaldasid pöördumises, mille kirjutasid Estonia ja Vanemuise ooperilauljad. See on erandlik pöördumine, mille ajendas möödunud reedel ilmunud Kroonika artikkel „primadonna“ Triin Lellepist. Kroonika lugu oli viimane piisk karikasse – juba kuu aega on Eesti meedias (Arter, Tartu Postimees, „Hommik Anuga“, „Kaks kanget LIVE“, Kroonika, Elmari raadio hommikuprogramm) säranud end ooperilauljaks nimetav **Triin Lellep**, kes räägib Pariisi lavadel esinemisest, sellest, et ta on Bordeaux' filharmooniaorkestri solist ning „teeb maailmas ooperirevolutsiooni“.

Eesti ooperilauljad polnud Lellepist midagi kuulnud. Pärast kiiret guugeldamist nad enam ei imestanud, miks – ta lihtsalt ei olegi ooperimaailmas tegija.

„Ooperitähkest rääkimine eeldab seost ooperiga,“ ütleb Eesti teatri- ja muusikaakadeemia klassikalise laulu lektor **Juhan Tralla**, endine professionaalne ooperilaulja.

Ekspress tuvastas hulganisti pooltõdesid, mis Lellepi intervjuudest ja artiklitest välja paistavad.

„Lellepi staare“ pole olemas?

Esimesed lood Triin Lellepist ilmusid Eesti meedias 2014. aastal. Nii **Ingrid Veidenberg** LPst kui ka **Priit Pullerits** Postimehest käisid tal Pariisis külas ning kirjutasid tempoka positiivse loo haruldast tööd tegevast säravast eestlannast. Lellep töötas International Opera Artists agentuuri agendina ning rääkis, kuidas ta vahendab ooperilauljaid teatritele ja kontserdikorraldajatele üle maailma.

LP avaldas loo juures infokasti pealkirjaga „Triin Lellepi staarid“, mis selgitab, et piltidel oleva nelja lauljaga teeb Lellep „iga päev koostööd“.

„Absolute rubbish!“ ütleb üks „Lellepi staaridest“, **Ian Storey** Ekspressile. Eesti keeli: mingit igapäevast koostööd pole olnud.

ekspress.ee

26.11.2019 19:09

Greete Lehepuu

21000

Estonia teater

Ooper

Esialgu küsib Storey veel täpsustuseks, kas Triin on mehe või naise nimi.

Põhjalikult e-kirjade ja sõnumite arhiivi kaevudes leiab Storey kolm kirja, mis on seotud International Opera Artistsiga. Kaks kirja saatis talle Lellep, ühe Lellepi ülemus. Neist pakkumistest koostööd ei sündinud.

Storey on 20 aastat töötanud ühe agendiga, kuid möönab, et aegajalt on võtnud vastu ka sedalaadi pakkumisi, nagu Lellep talle tegi. Storey süveneb LP infokasti ja mainib siis: „Muide, 2014. aastal ei töötanud ma La Scalas.“

Storey nimi ripub ka International Opera Artists'i kodulehel kui laulja, keda agentuur vahendab. Seegi pole tõsi, kinnitab Storey. Lellep aga ütleb, et Storey ilmselt ei mäleta, et on lubanud end esindada, ilma loata nimi agentuuri kodulehel ei ilmuks.

Richard Decker on saanud Lellepilt ühe pakkumise, mis talle ei sobinud. „Oleksin kindlasti olnud avatud pakkumistele, aga rohkem neid ei tulnud,“ märgib ta. Ta pole ka laulnud Metropolitan Operas, nagu LP mainis.

Decker hoidis Lellepi tegemistel mõnda aega Facebookis silma peal, kuid loobus, kui Lellep end „liiga agaralt promoma hakkas“. „Rather underwhelmed (võrdlemisi pettumustvalmistav – Toim.),“ ütleb Decker sõnu valides, kui iseloomustab Lellepi muusikalisi oskusi Facebookis avaldatud videode põhjal.

Raimund Nolte ütleb, et on Lellepiga kohtunud vaid korra. Lellep ütleb, et nad on käinud ka kohvil ning saadab põhjaliku suhtlemise tõestuseks pika Facebooki-kirjavahetuse. Nolte on saanud agentuurilt kolm tööpakkumist ja need tagasi lükanud. „Et ta minuga iga päev koostööd tegi, on tõlgendatav aina kehva naljana,“ ütleb Nolte Ekspressile.

Lellep selgitab: agentuuril oli nimekirjas umbes 30 lauljat. Tema tegeles sealt mitmega. Igapäevane koostöö tähendab sedagi, kui ta otsib pakkumisi ja ettelaulmisi, mis lõpuks esinemiseks ei saagi. Selleks vahetavad agent, teater ja laulja vahel kümneid kirju, ütleb ta. Veidi hiljem aga selgitab, et alati ei pruugi lauljad teadagi, millist tööd nende nimel tehakse.

„Võib-olla tõesti ei ole sõnad „iga päev“ täpsed,“ möönab Lellep.

LPsse artikli kirjutanud Ingrid Veidenberg ütleb, et usaldas Lellepi väiteid ega tulnud selle pealegi, et lauljate kohta käivat infot kontrollida.

Pooltõed või valed?

„Eestlanna Triin Lellepit teatakse mujal maailmas märksa paremini kui koduses Eestis. Eks see ole ka mõistetav – Pariisis elav, Bordeaux’ filharmoonia ooperi solistina töötav ja maailmalavasid vallutav artist pole siinmail veel palju särada jõudnud,“ kirjutas Postimehe laupäevalisa Arter Lellepist tänavu oktoobri lõpus.

Verteuil-d’Agenais on idülliline prantsuse külake Lot-de-Garonne’i departemangus. Tänavaid palistavad madalad vanad kivimajad, küla keskel asub iidne kirik.

Aadressi järgi peaks siin asuma Bordeaux’ filharmoonia orkester, millest Lellep oma intervjuudes räägib. Kuid see küla asub Bordeaux’st saja kilomeetri kaugusel, isegi mitte samas departemangus.

Üks orkester tegutseb seal küll. Selle nimi on Orchestre du Centre Philharmonique. See pole aga kuidagi seotud Bordeaux’ ooperimajaga ega sealse filharmooniaga.

Orchestre du Centre Philharmonique loodi 1992. aastal amatöörorkestrina, millest kasvas välja tublisid ja tuntud muusikuid, kes aeg-ajalt taas koduorkestrit külastavad. Orkestri dirigent on võtnud südameasjaks klassikalise muusika ka maapiirkondades kõlama panna. Praegu vahelduvad orkestris professionaalsed pillimehed. Orkester annab võimaluse esineda solistidena neil, kes on pikalt harjutanud ja soovivad nüüd esineda profilauljana. Kooris, millega koos orkester kord aastas esineb, osalevad hobilauljad.

Lellep on üks kolmest Orchestre du Centre Philharmonique’i põhilauljast. Rahaga on orkestril kitsas ja nii tuli tühistada tuleva aasta jaanuari kavandatud kontserdid. Orkestris „töötamine“, nagu artiklites kirjas, tähendab, et Lellep saab iga esinemise pealt honorari. Koos on antud kümneid kontserte.

„Kui mina minna ei saa, laulab solistina keegi teine,“ ütleb Lellep.

Miks on ta oma töökohana nimetanud Bordeaux’ filharmooniaorkestrit (sellise nimega muusikakollektiivi pole üldse olemas)? „Ei-ei, see pole sama orkester. Ma ütlesin pigem, et see on filharmooniaorkester Bordeaux’s,“ pakub Lellep nüüd Ekspressile. Selgub, et Orchestre du Centre Philharmonique esineb vahel ka Bordeaux’s, enamasti selle ümbruses, kuid kauges külakeses on odavam proove teha ja resideerida. „Saan aru, et see võib jätta vale mulje, pidanuks sõnad ära vahetama,“ tunnistab Lellep Ekspressile.

Kes on ikkagi ooperilaulja?

Aga need ebatäpsused polnud põhjus, miks Eesti ooperilauljad Lellepi üle esialgu naersid, aga lõpuks vihastasid.

„Võib-olla sa räägid mõne sõnaga, kuidas juhtus nii, et üks Tartu tüdruk on jõudnud tänaseks päevaks Pariisi ja sinna ooperilavadele?“ küsis **Teet Margna** Lellepilt TV3 saates.

„Lugu algas sellest, kui mina kunagi Tartus sündisin, siis ma ütlesin, et minust saab laulja,“ teatas Lellep teatraalselt ning rääkis seejärel ajast Otsa muusikakoolis, Helsingi konservatooriumis, õpingutest Saksamaal ja agenditööst Pariisis. Ning jõuab lõpuks välja lauseni: „Ja nüüd poolteist aastat ma jälle laulan professionaalselt.“

Seda, kui kõva tegija mõni ooperilaulja rahvusvaheliselt on, saab vaadata veebiportaalist Opera Base. Seal on näha viimase kolme aasta tööd ning tulevased esinemised. Lööge sisse **Ain Angeri** või **Lauri Vasara** või **Anneli Peebo** nimi – nad kõik on seal olemas nagu paljud teisedki eestlastest lauljad.

Aga Triin Lellepit pole. Ta on ooperiteatri lavale jõudnud üldse kahel korral. Üks oli projektiteatri lavastus, millega, tõsi küll, jõuti maineka Bastille’ teatri lavale. Teises, Verdi reekviemi kontsertetenduses laulis ta soprani partiid. Kui jätta kõrvale Helsingi konservatooriumi ajal tehtud lavastused, pole tal rohkem ooperiteatri kogemust. Et Lellep end kontsertide ja orkestri ees esinemiste põhjal ooperilauljaks nimetab, on Eesti lauljate arvates ebaõiglane nende vastu, kes käivad läbi pika ja vaevalise tee klassikalise ooperilaulja ametini. Neid on Euroopaski tegutsemas, aga neist ülistavaid lugusid ei ilmu.

„Ma tunnen, et ma pole inimene, kes oleks ooperilaval ja ooperiteatris ja laulaks neid rolle,“ ütleb Lellep Ekspressile. Ta ei arva, et oleks teles või lehelugudes inimesi eksitanud. Pariisis ta elab – fakt. Seal ta klassikalises stiilis laule esitab – fakt. Ja need esinemised toimuvad lavadel – fakt. Jah, tal on endiselt kaks agenti (ühega lõpeb peagi koostöö), kuid need ei ole ooperiagendid, lisab ta.

„Tahan teha piirideületusi ja põnevaid projekte. Ooper on palju suurem kui miski, mis on vaid suures teatrimajas. See, et mind pole Opera Base’is kirjas... Mina näen asja nii, et ooper on muusika ja pole vahet, kus see muusika kõlab,“ sõnab ta.

Seda Eesti ooperilauljad talle ette ei heidagi, et ta muusikaliselt katsetada soovib. „Hoian talle pöialt, eks ta harjutab ja jõuab kunagi ka neile kõrgustele, aga rahvusvahelist karjääri ma ei suuda tuvastada,“ ütleb Juhan Tralla.

Teda üllatas, et Eesti ajakirjandus tituleeris Lellepit ooperitäheks ja primadonnaks. „Võib-olla peaks ka meie ringkond peeglistse vaatama, kuidas olla ise aktiivsemad,“ möönab Tralla. Eesti

ooperilauljad on avalikkuse eest küllaltki varjus ja seda tuleks parandada. Ta ütleb, et tema tudengid nägid Lellepi esinemist saates „Hommik Anuga“ ja olid väga üllatunud. Kes vähegi ooperimaailmas tegev, nägi kohe, et laulu tehniline pool ei olnud tugev. Lellep mõnab isegi, et see esinemine ei tulnud hästi välja. Ta usub aga, et kiireim areng tuleb esinedes, mitte prooviruumis harjutades.

Klassikalise ettevalmistusega lauljad seevastu teavad, et tegelikult ooperitähaks saamine nõuab aastaid õppimisharjutamist ning mööda teatrilavasid käimist – alles siis saabub tippvorm.

Lellep usub, et Eesti ooperitähti häirib tema julgus katsetada eri žanrites. Näiteks räägib ta revolutsioonist, mis seisneb räpi ja ooperi ristamises. Tralla tunnistab, et on seda „revolutsiooni“ juba ammu näinud, midagi uut seal pole.

Lellep jääb endale kindlaks: kui laulda ooperi stiilis, võib öelda, et oled ooperilaulja. „Võib-olla peaksin siis end reklaamima klassikalise lauljana, mitte ooperilauljana, kuigi ma ei ütleks, et neil kahel vahet on,“ märgib ta. Ja lisab, et staari ja primadonna sildi kleepisid talle külge ajakirjanikud.

- ÄÄREJUTT -

Anu Välba: „Meelelahutussaade ei kontrolli akadeemilisi kraade“

Lellepi Eesti kontsertidest andis „Hommik Anuga“ meeskonnale teada Lauri Land, kes kontserte ka korraldas. Kuna Triin pole varem Eestis laulnud ja on väga kena, tundus põnev temaga esimest korda kohtuda ja teda kodumaa vaatajatele tutvustada.

Tegin Triinuga eelintervjuu. Ette laulda ei palunud, seda pole me ühegi esinejaga teinud ega hakka kunagi tegema. Kuna Triin väitis, et on Soomes ja Saksamaal laulmist õppinud, polnud meil põhjust tema väidetes kahelda ja kooli lõputunnistust enne laulma hakkamist näha ei nõudnud. Meie saade ei anna hinnanguid, ei pane inimesi paika ega kleebi silte. Uks pole suletud kellegi ees, kes on huvitav, humoorikas, põnev ja enesekindel isiksus. Eesti Televisioonis saavad sõna nii Arvo Pärt kui ka Triin Lellep. Meelelahutuslikus saates lahutame inimeste meelt, mitte ei kontrolli inimeste akadeemilisi kraade. Vaatajad annavad saatele hinnangu. Usun, et kultuurisaates „OP!“ võib sellistel teemadel arutada, meie näitame vaatajatele edaspidigi võimalikult erinevat

muusikat ja ka muusikalisi kurioosumeid. Kui Triin Lellep arvab, et ta on ooperilaulja, siis seda usku ei saa meie temalt ära võtta. Saame maailmale näidata Triin Lellepit, kes arvab, et ta on ooperilaulja.

Ooperilauljate ühispöördumine

Eesti ooperisolistidelt on palutud kommentaari seoses viimasel ajal palju meedia tähelepanu pälvinud noore lauljatar **Triin Lellepiga**. Ekspress avaldab ooperisolistide ühispöördumise:

"Meil on hea meel, et ooperimaailm saab äkitselt sedavõrd palju tähelepanu, et iga meediakanal sellest rääkida soovib. Paraku ei saa me kollektiivselt nõustuda selle kajastuse kvaliteediga. Kahtlemata on Eestis ja ka maailmas palju noori talente ning me soovime neile edu nende ettevõtmistes, aga meie arvates on ebaeetiline nimetada kedagi Euroopat vallutavaks ooperitäheks fakte ja tegelikku tausta kontrollimata.

Ajakirjanik võiks olla haritud ka elementaarsel muusikalisel tasandil, kui ta kirjutab muusikutest või kajastab nende erialaseid tegemisi. Teemaga tutvumiseks on tänapäeval mitmeid lihtsaid vahendeid – nagu näiteks Youtube, kust saab kuulata artistide salvestusi, ning ka andmebaasid, kust saab kontrollida ooperiartistide tööhõivet.

Ootame ajakirjanikke väisama ka ooperietendusi, et oma silmaringi laiendada ja omandada teadmisi ooperisolistile vajalikest oskustest. Samuti ei tee halba asjatundjate arvamuse küsimine enne konkreetse artikli avaldamist või loo eetrisse paiskamist, et säilitada enda ja oma väljaande professionaalset mainet. Et valdkonda adekvaatselt kajastada, tuleks Eesti ning maailma ooperilauljate tegemistega kursis olla ja me julgustame ajakirjanikke end harima, et eksitav info vähemalt riiklikest meediakanalitest tavatarbijani ei jõuaks.

Antud käitumine on ebaeetiline nende suhtes, kes Eesti ooperikultuuri edasi arendavad ja selle nimel ooperimajades pühendunult tööd teevad. Seisame ühiselt selle eest, et säärase pretsedendi loomisega ei devalveeruks kuvand meie erialast.

27 Eesti ooperisolisti

KUULUS VÕI KUMMALINE? Triin Lellep: laulja ise otsustab, kas ta on ooperilaulja! (63%)

ohtuleht.ee 28.11.2019

Skandaalne Triin Lellep: laulja ise otsustab, kas ta on ooperilaulja! (63%)

Õhtuleht 28.11.2019

Pettuses süüdistatud «ooperitäht» Triin Lellep: ma ei kahetse midagi (65%)

elu24.ee 27.11.2019

Rahvusvahelise ooperistaarina esitletud Triin Lellep: Páris ooper ei tõmbagi mind! (93%)

Eesti Ekspress 27.11.2019